

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ukas annonsør er Noys Mobil, og de har svar på denne evige gåten som mennesker har spurt seg selv i årevis.

Hvor får det mest mobil data for penger?

Helligvis er den desperat i akten på kunnskap nå endelig over, for i aftenposten skåring fra 10 januar 2023,

kontemporære gradet her altså, så var testvineren Noys Mobil med 12 GB data til 200 kroner.

Altså, Noys Mobil gir det altså mest data for 200 spenn.

Og det er ikke så allervært betankt på hvordan verden har blitt, og når ting rundt har blitt dyrre for hver eneste dag, så er det fint.

Og vite at man er de minste der kan spare inn på mobildataen.

Dette gjelder selvfølgelig ikke deg som elsker å kaste bort penger på mobildata for å vise at du er en fietfyr.

Du er sikkert den samme typen som kaster sedbunker i luften og har gullblakte felge på kjære av deg,

men om du foretrekker litt sundere, smartere økonomi, så har Noys Mobil abonnemange for deg.

Og om du nå skuler mistingsamt ut i luften, føler jeg at dette her er for godt å være sant.

Her er noe muffens liksom.

Ja, så kan du bare prøve Noys Mobil gratis i en mån til, helt uten begynnning.

Ikke sånn, så får du sjekke av det ut.

Så gå inn på NoysMobil.no, last ned appen, velg deg ut abonnemange som du har lyst på, og legge til koden 1-2-3.

1-2-3 er børsdag 23. juni, dere husker også å sende meg litt gaver.

Så er det jo for det er år 22-23.

Men 1-2-3 betal med VIPs, og så er du i gang, og tilbudet gjelder helt til 31. mars, så er det ikke noe hastvekk, eller?

Bare å gjøre noen å repasse det.

Eller gjør det nå med en gang.

Kjej!

Ukansk annonsør breter opp begge ermene og går rett til kjernen for å løse den store gåta her i livet.

Hvor kan jeg finne tusenvis av filmer og serier i tillegg til det beste TV2 har å bygge på?

Så hvis det nå står i sofaen din og skriker TV2-play, TV2-play! Svaret, TV2-play!

Altså, har du helt rett. TV2-play har 2000 serier og 3000 filmer i tillegg til det beste av TV2s eksklusive tidligere.

Det er altså filmer og serier som ikke blir vist på TV2s vanlige kanaler, men som du da kan meskere med i tillegg til TV2s eget innhold.

Så nå blir det altså strømme om marathonen, og for alle å være, kanskje du vil starte dagen med noe lett med et huskestu for å få gang i hjernen,

eller marsjere videre til Komponila-auritisen kanskje, så få på Adrenalinet da, men spenningsserie og kanskje avslutte kveld med et film, Epos, Adil Shedne.

Høys ikke så verste du det?

Og la meg nå gjøre enda litt annet bedre, for derfor jeg har nemlig en liten hemmelighet som jeg skal fortelle til kun deg, kjærlelytter.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Bare deg, sikkert siden noen andre.

Det kan nemlig hende at du allerede har TV2-play inkludert i TVBaka de.

Så hvis du har kunnet å tele nord, stream, alente, telea, eller alltid box, så kan det hende at TV2 ble ligger og venter inn i der som en der av TVBaka,

uten at du må betale noe ekstra.

Og når våren kommer, så er det selvsatt en ting som omsider dukker opp igjen.

Deilige slivespark i norsk fotballmiddag, mener dame og herrer, Elite-serien, finner du kun på TV2-places for å oppsummere.

Hvis du har lyst til å velge å vrake mellom 2000-serier, 3000 filmer, så nytter det beste av TV2-s eksklusive tittene i dag, i tillegg forberedet alt fra Elite-serien.

Selv kampene til sassanefjord.

Hvorfor sitter du her da?

Gå inn på TV2-play.no i stedet for etter at du har hørt ferdig denne podcast-episoden, selvfølgelig på denne utrolig åsangene befallet.

missile på Ammo you do some good

Gjertelig velkommen til 190 8- eggs, med meg,

en af trorktvisst!

Her tar vi å se Et nytt land i hver episode.

Så også i dag og denne gangen er det et land som alle har hørt om, men som få har besøkt.

Vi skal ha et lite stykke opp i høyden, vi skal på med våtter og lue.

Så skal vi la sjøkart eller drafte som farfar platt av siden.

Det ligger hjemme for i Mongolia.

Så er man aldri mindre enn 700 km fra nærmeste kyst.

Det er bra fordi som har vanskrekke for eksempel.

Så hva er det som foregår så til de grader innarsers som i Mongolia?

Det er ikke sånn alt for mange som vet her på Bergen, men det er jeg som vet det veldig godt.

Og det er deg først av denne siden vi har slået med.

Og jo jo, Vendikte Lindskog, velkommen.

Hei.

Hei, Vendikte.

Du, jeg fant deg ved å egentlig bare vi har reisearchet meg frem til hvem som er Norges fremste Mongolia kjenner.

Og så peker jeg ikke om hva som passer deg egentlig bare rett på deg fra første sekund.

Og det tenker jeg er hvor ofte blir din ekspertise til katt.

Veldig, veldig sjølden.

Jeg kan egentlig ikke huske jeg har hatt noen forrag her og der.

Og så var det en gang jeg ble innkast fra UD.

Jeg husker præsidenten kom på besøk.

De Mongolske præsidenten har vært der.

Så da skal jeg brifle litt, ja.

Det har vært lite grann i radio.

Ja.

Viltig lite.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Hvilke radiokondater er du som fokuserer mest på Mongolia?

Det var det.

Jeg husker ikke det er så mange år siden.

Det er Peto i hvert fall.

Nei, det er Peto.

Ja.

Det har aldri vært for eksempel på Kino eller Teater, og så er noen reise på skrekket.

Er det en Mongora kjenner i salen?

Det er dårlig med deg, et.

Det er dårlig.

En en dag.

En dag.

Så kan du se.

Så skal jeg også få min plass.

Og da er det ingen som noen som stiller seg spørsmål om hvorfor jeg har laget fokus hørt på Mongolia.

Hvorfor ble det nettopp på Mongolia?

Det er som forskere er litt pinlig å si hvorfor.

Fordi det startet med rundt 10-11, så så jeg kublakansreise.

Og så var ikke det en pinligst jeg har hørt?

Nei, det begynte da da.

Og så hadde jeg en farfar som var veldig, som reiste mye og skrev reisebøkker.

Han fortalte masse historier.

Der sa på fangene hans, og så er jeg veldig, veldig glad i nedspist græss.

Altså, jeg vet hva det du sier nå.

Nå sier jeg at på den ene side så så jeg den filmen og ble interessert i Mongolia.

Eller hørte om landet første gang da, kanskje vi hadde litt der.

Og så, etter hvert, så ble jeg veldig, som sagt, veldig glad i nedspist græss.

Så var ikke nolder.

Ja, det er det jeg gjør mest på her, noe kan du si da.

Sjætland.

Og ikke noen.

Jeg synes det er fantastisk.

Ja, nestopp.

Og så, da jeg var 15, tror jeg, så leste jeg en bok av Fredrik Bart.

Fredrik Bart.

En stor sosiale antropolog.

Og så bestemte jeg meg for at jeg skulle bli antropolog.

Nettopp.

Så Bart.

Bart.

Græss.

Og hva ble det gammel?

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Kanskje det.

Så da ble det Mongolia.

Det tok jo også noen år da, for jeg egentlig kom jeg av gårde.

Ja, for du dro dit første gang, når var det?

1995.

Da hadde jeg brukt et par år for å prøve å komme meg inn i landet, da.

For å få forskningsrelatelse.

Ja, netopp.

Ja, det var jo fem år etter at kommunisme falt.

Så jeg fikk til slutt en tilatelse gjennom kontakter i en versjettig kremiske England, som har vært centrum for Mongolia forskning.

Så man kan kalde det da.

Ja, absolutt.

Jeg er god til det.

Ja.

Så dro jeg i går, da.

Tokt Trans i Birske.

Trans i Birske, så hoppade du på en Trans-Mongolske der?

Nei, jeg tok Trans i Birske helt til Unambator.

Dette var i oktober.

Ja.

Så da hadde jeg besylket førstklasset for å sikre på at det var så godt.

Ja, netopp.

Og da var vel jeg...

Jeg satt ikke med et menneske forut en hund som lagde tid på fem dager.

Er det sant?

Og da jeg kom fram til Unambator, så hadde jeg strykket cirka 3 meter langt kjærf.

Så det var en lang tur, kan du si.

Og da var det der lenge, da, eller var det en kort visitt?

Da var jeg der en litt kort visitt, dro hjem, og så kom jeg tilbake i januar.

Fordi da i 6.90, da flytter du litt litt?

Da flytter jeg litt litt.

Ja, rett og sett.

Og så hadde det vært mange ganger rettere og lengre opphold.

Ja.

Feltarbeid og så videre.

Hva er det lengste du har vært der rett strekka?

Det første feltarbeidet var jeg i et år.

Ja.

Og så andre feltarbeidet til Dr. Grannen, da var jeg der vel i 10 måneder.

I 2003?

Ja.

Ja.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Og så var jeg der på stokken min, på stokken.

Det er det vi tar som forskningsprosjekt.

Ja.

Da var jeg der i fem måneder, men det var med hele røkker.

Med familien?

Med små barn og...

Det er spennende for å høre.

Vi får spørsmål om hvordan er det som familiedestinasjonen som...

Det kan vi ta etterpå.

Ja, at det kan vi gjøre.

Ja, da så har det vært masse smårester innemmeldig om det var sånn måntidsrester.

Fordi jeg fikk jo barnet etterpå, så jeg kunne ikke liksom sticka fra dem lenge.

Jeg synes ikke, hvordan du kaller det smårester?

Ja.

Det er måntidsmålestokken, jeg har aldri fortsatt reist lengre ut av Norge enn...

Tror det er tre uker.

Tre uker?

Da skal jeg hjem, ja.

Ja.

Så det er veldig greit.

Ja.

Så du har rett slett tilbrakt noen år, du.

I Mongolia.

Ja.

Da tenker jeg du viser at du er ganske kvalifisert.

Hva synes familien om...

Har de klart å komme noen som samler et herningkast på...

Jeg synes det kan være virkelig forlockende nå.

Ja, jeg tror det.

Ja, gud.

Vi dro jo på feltarbeidet i 2003, så tog vi mannen min og Tuva, min elste.

Vi var da fem, og jeg.

Så vi bodde i Telt og...

Vi ser jo det feltarbeidet.

Jobbet.

Du ser Telt da, for at jeg har gjort til deg på telefon når du er sin.

Ja, det er det jeg gjør.

Det heter Nako Mogorsk.

Ja.

Nako, du sitter her og ser Telt.

Ja, jeg vet.

Det er litt feil.

Det var for å gjøre litt enkelt for deg.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja, jeg anett opp.

Nei, og det gikk veldig bra.

Du vet, det er en fin time at det.

Ja.

Jeg vet ikke mye om det er oppholdet, men det var veldig bra.

Det er mye logistikk da når du skal med barn i fall til...

Du vet, det her er 15 timers kjørevesel.

Hva er det da, ja?

Til nærmeste sykehus.

Det er ordentlig sykehus, ja.

Jeg hadde jo med på den første turen og den andre turen.

Hadde jeg en bok som heter Weather Is No Doctor.

Oi.

Og det er etter å sette mer tegninger på hvordan du skal operere seg selv.

Syr, sting og...

Jeg hadde jo med nål og tråd, men det ble ikke noe.

Den kan du se på.

Jeg har skrevet av Sylveste Stallone i Rambos skjekkelse.

Det høres den boka skal jeg ha.

Men jeg skal bare svare deg på akkurat det spørsmålet om hvor vitt du vil tilbake.

Ja, jeg glemte å...

Og jeg kan komme over og si at...

Nei.

De vil ikke tilbake?

Nei, de håper at hvis det skal bli et nytt sted, eller et nytt forskningsprosjekt, så skulle det ikke være der.

Det skal helst være med en strand da.

Ja, herlig.

Ja, for det er akkurat det med 700 kilometer trestemte kyst.

Det er ikke sikkert at det er så veldig fin strand akkurat der heller.

Nei, men ok, greit.

Da skal vi begynne å høste litt av kunnskapen din.

Så skal vi begynne akkst og stringent, men likeledes akkst og veldig menende med fakterboksen.

Ja, da har altså tiden kommet før å redigere for Mongolia-spesifikasjoner.

Vi kan begynne med innbyggetalleren, Dikte.

Nå tror jeg det er rundt 3,4, men det tror jeg har økt ganske rast i siste årene, for jeg husker det ikke lenge siden det var 3,1.

Nei, nettopp. Det hadde begynt å skje ting i Mongolia på befolkningsfråten.

Hva skyldes det, tror du?

Nei, jeg vet ikke helt.

Det har jo økt stepp av stepp de årene.

Hva skyldes dere godt å si?

Det er vel at folk lever litt lenger?

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja, det er det, Dikte.

Også er det en tilflytning til byer som kanskje det har noe effekt, tror du?

Ja, det har jo noe effekt fordi veldig mange av de som har levet som gjettere før.

Altså, det sier så at det er en bra levet, det er så.

Men når du bor så på oss øde til, da, så har du ikke tilgang på samme helsttjenester.

Nei.

Men det menes at...

Barneoverlevelse er det slet?

Ja, Barneoverlevelse.

Dessfall under fødseler.

Hjertelig kajsigt åmer og så videre.

Men under kommunistiet så var det jo faktisk ganske bra helsttjenester.

Så da er jo den tiden egentlig de 20 årene som har gått, da.

Nettopp.

Hvor helstsystemet har kollapset sallet etter 1990, da.

Ja.

I en periode.

Så der har det vært en liten opptur der, da, kanskje?

Ja, det ser ut å gå litt bedre.

Ja, en liten opptur.

Liten opptur, kan vi si.

Det er jo mange som kaller det for det landet med laveste befolkningstheten i veiden.

Det er avhengig av om du anerkjender Vestsahara, det er ikke for Vestsahara.

Det er litt i den lavere befolkningstheten.

Men det er jo vi.

Vi anerkjender.

Det er ikke akkurat dette bra med, for vi er veldig tabloide.

Så da tar vi gjerne og trekker til akkurat her.

Så går vi tilbake på det siden vi skal Vestsahara på sodden.

Ja, nettopp.

Og lag overskrifter.

Ja.

Så spørsmålet er mångodelig større eller mindre enn Norge, tror du, Vendicte?

Det er større vet du.

Visst er det større, det er betydelig større.

Det er, i hvert fall som jeg vet så tror jeg regner at det er for firjeren som er så stort som Frankrike.

Ja, det kommer jeg på sånn å regne for Frankrike.

Det er jo en ordentlig nødt, for de har jo disse oversøyske departementene.

Nettopp.

Så langt man dropper til dem.

Ja, vi må droppe de.

Du kan egentlig si at det er firjeren som er så stort som Norge, inklusiv, svalbar.

Ja.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja, det kan vi egentlig si.

Og jeg mener, jeg er på vei.

Absolutt.

Åpete den først og så.

Så det er da 1.564.110 kvadrat kilometer for de som liker å pugge sånt.

Hei hei, Drillo og tre andre møske.

Og da er altså befolkningsteteten, altså cirka to mennesker per kvadrat kilometer.

Det er lite.

Det er lite.

Det er en komisk lite.

Vi snakker liksom øde da.

Ja, det er skikkelig.

Det er så.

Det skal altså så mye til å bare treffe andre folk midt ut på hvis du beslopper det rett ned et eller annet tilfeldig stedet man går i.

Der er det altså ingen.

Nei.

Hvis Fastlandsen Norge hadde hatt samme befolkningstetet, så hadde det altså vært 650.000 i myger.

Det sammenligning kan du jo ta der.

Så vi har en vite hovedstaden i dette fantastiske rike Mongolia.

Du, det er Ulland-Batter.

Kvistklassikeren Ulland-Batter.

Ja, Osan-Batter, som de sier.

Oi!

Osan.

Osan-Batter.

Er det, det er ikke en talhøyel.

Nei, det er ikke det.

Orslan.

Orslan.

Du må ha en sånn ell lang bakdel.

Orslen.

Ja.

Orslan.

Og så har hun to åringer, to åringer mens han snakker.

Ja.

Ja, ja.

Ja, det var jo for ferdig vanskelig å uttale.

Og det betyr helt, så egentlig sånn det.

Det er et navn som ble tatt, eller gitt, eller dannet under kommunistiet.

Det høres litt sånn ut.

Før det, så heter det Ork eller Urga, som vi liker å kalle det.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Og da var det jo egentlig bare...

Ja, det var kloster, og så var det jo mye kinesiske tradere, som du sier sånt.

Ja.

Og svartfå som bodde i Nabyen.

Det har vært endrat seg kraftig nå.

Det kan man trodde seg.

Det er det som bor i... Og jeg tror ikke å si det ennå, da.

Jeg sier jo du er ambatorer.

Ja, jeg gjør det du.

Hvor mange er som bor der, han trenger, tror du?

Nei, det er litt usikker til at jeg har også det tatt.

Miljonby.

Ja, det er millionby.

Vi snakker nesten halvparten av befolkningen.

Ja, nesten da siden det var 45%, det er vel sikkert litt sånn sligningsmann på de der.

Det er ganske sindssykt...

Det er helt sindssykt.

...sjevfordelt en slags stort land, da.

Det er helt... Helt vilt.

Og det er... Ja, det er en by som...

Kan man si dysfunksjonale by, er det hva for sin?

Absolutt, hvis den er det så.

Ja, jeg mener, da er det egentlig det, da.

For det er en by som jo er bygget eller ikke bygget.

Den ligger mellom fire store fjell.

Det ligger ned i en gruppe, ja.

Hvor mye vi løs.

Ja, gjerne, skipperer løs.

Jeg ved denne skjeifønbind, for den har hørt mye vondt om, rett og rett.

Jeg har hørt at den er kall og forensa og slitt så.

Ja, det er en by som, da jeg kom 1995, så var den byen egentlig ganske...

Jeg vet ikke... Den var ikke pen.

Men den hadde litt sånne fine steder.

Og arkturene er veldig blanda.

Så der er det sånn kinesiske murgårder.

Ja.

Som har bygget av kinesiske arbeider.

Da snakker vi langt fram.

Altså langt til pakketin.

Ja.

Og så har du de der betongkrossene fra noe kommunistier som jeg kurser med, synes jeg.

Køyblokker, liksom?

Ja, litt køyblokker og sånne monumentale bygd.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja, nettopp.

Og så den siste tida så har det fått skyskrappere som...

Ja.

Litt sånn kokostil, eller?

Ja.

Ja, det synes jeg.

Sånn centralasiatisk sendent.

Mye glas, så sier sånn.

Mye glas, ja.

Og så sliter de da med noe som kalles en årlig gjennomstist temperatur på minus 1,3 Celsius grader.

Minus 1 grad i snitt igjen med et år.

Det sier jo noe om at flere av en liten sommer der med noen 20-30 varme grader.

Det blir ganske kalt på vinteren, eller?

Det blir veldig kalt på vinteren, men det blir ganske varmt på sommeren år.

Ja, det er det akkurat det.

Så snittet er landet på kullegrader.

Det er jo på veiens kallsehuset, tror jeg.

Ja, den er veldig kalt.

Ja.

Og veldig forretselig.

Og vinteren, og det er fordi nettopp ligger mellom disse fire fjellene.

Ja.

Og noe 70 prosent av befolkningen i Nurelambator bor i telt.

Altså, gøy.

Jeg bor i hovedsaden nå.

Ja.

Oi.

Så må man jo fyre, ikke sant?

Ja, selvfølgelig, det er V4, da.

Det er V4.

Ja, V4, hvordan?

Ok, det er plasskaner og rekkeskalet som får ferd til min fyra med.

Ja.

Det er mye plass, da.

Å fy.

Og det du kan finne å fyre opp med, da.

Det er litt cool, da, selvfølgelig.

Men er det da et bygd centrum som er omkranset av disse fjellene, eller?

Nettopp.

Så du har i centrum så er du egentlig ganske funksjonelt.

Og det som var fantastisk med sovjetisk ingeniørkunst, da.

Man får varme fra vannrøret som går rundt hele byen, som driver seg av disse kullfabriktene.

Vannborn varmer, eller hva?

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Fjernvarme.

Fjernvarme.

Men litt av problemet nå er jo at de begynner å synge på siste verset disse rørene.

Akkurat.

Så...

Her har de satt en masse penger til røreforing, selvfølgelig.

Ja.

Så smider de i Oslo nå.

Men det funker, da.

Det som er litt sånn problematisk, er at de er sånn offentlig av og på knapp på den strømmen.

Eller på vannet.

Og så for fyingen, da.

Ok.

Og den er litt sånn melkålig, sånn at det kan bli ekstremt varmt.

Og du kan ikke justere den selv, vet du.

Den kommer av og på.

Og sier du det?

Det er sånn gammel busser.

Hvis du skal satt deg i bussen i Galdag, så er det noen ganske at den ånen bare stod og dundra og gått.

Så du skod og smelte på...

Litt sånn.

Så hver sin smak.

For jeg synes at den byen er litt...

Altså, sånn som nå, da.

Da det kom 1995.

Så var det fra en del sester i...

Altså, folks med rei i gattene.

Da kom det som jeg fald til 1990, så var det bare 2500 billig i Mongolia.

Hva sier du det?

Altså, nå er det jo... Jeg vet ikke.

Millioner.

Ja.

Altså, det er helt billig.

Likemiss med mennesker.

Ja. Og i Ulamator har det altså så sinstikt mye billig.

Ja, det er det.

Og disse bilene, det er sånn noe koreanske lettmetall billig.

Ja.

Og hvor de sitter da, altså, til å holde varmen.

Og hvor de kjører rundt, da.

Det er mest menn.

Mest menn, da.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

I en kilometer i timet.

Fordi det er...

Infrastrukturen tår dere ikke så mange biller?

Nei.

Hvor er de skal alle sammen?

Skal de på jobben på...

Nei, de skal veldig ofte ikke så mange steder.

Ja, det er sånn at det er så kalt, så er det der det kjører bil.

Jeg tror litt, og så er det litt...

Jeg vet ikke, det handler vel litt om at man liker bil, da.

Ja, man har fått bil.

Ja, bil betyr mye.

Ja, bil betyr mye, ja.

Det er ikke den bølgen av sånn transportsøkler.

Og sånn som vi ser norske støkler.

Er det dårlig med bysøkler?

Ja.

Og sånn.

Ja.

Selv om Marienberg har ikke nått helt igjennom der nå.

Nei, det er det.

Og sånn er det der...

Hvor permanente er disse gerende, da, som er i ulambator? Altså, er det gater mellom dem?

Ja.

Også disse gerende, de...

Også da...

Det er en lange historie.

Det er da hvorfor der så mange gerer, og hvorfor det bor så mange ulambator.

Ja.

Men det handler mye om disse store vinterkattesruffene, som har vært ganske hyppige, da, siden 1990.

Altså, de har jo alltid vært i Mongolia.

Hvor har vært det ekstremt hørt, og knalvarer i vinteret?

Knalvarer i vinteret, ja.

Dyr har...

Eller budskapen har dødd?

Ja, og ganske omfattende dødsfall, eller mange...

1.000.000 eller 17.000.000, kanskje?

Ja.

Hvis det var mer om 2003, så var det noe helt sånn siden sykt der.

Ja.

Og det som skjer, også det som var greier under socialisttiden, som var måske siden opp positivt om den tiden også,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

det var jo at du hadde sånn høyreserver, plassert strategisk utover hele Mongolia, så når den vinterkattesruffene kampt sådd, som dette, så hadde man disse reservene, og da ble det på en måte da...

Ja, det ble det tatt til kollektiene, da.

Og dyrene oplev det.

Men etter 1990, så ble jo på en måte hver eneste familie en atomisk enhet i seg selv.

Ja, han svarlig for sin egen drifta.

Han svarlig for sin egen drifta.

Og de høyreservene, de sluttet å eksistere, altså de eksistere noe,

og det gjorde jo at når det første er en grisess,

og alle dyrene dør, så holder ikke chans til å overleve.

Dette.

På steppene, i hvert fall.

Og da flyttet man til Sorbyen...

Og da holde kun noe...

Det hadde kun noe jobber å finne der ute veldig.

Nei, det er bedre.

Så da hadde man jobb.

Ja.

Og for å kunne regnere...

på en måte regnere...

Dyrer.

Dyrer.

Så må du ha et visst antal dyr, for å kunne regnere...

Oppretåelig som populasjonen.

Ja, oppretåelig og populasjonen.

Så veldig mange av de valgte å drate ulamatu.

Ja.

Og mange velger jo selvfølgelig også å drate ulamatu, fordi det er nære til helstogens, utdannelse og så videre.

Ja.

Men mange ble tung ut da.

Dette.

På flykt på settervisest, altså.

Det var helt viktig.

Ja, det var internt for det.

Ja, internt.

På 1996 kunne man jo se disse store gamle sovietiske lastbilde.

Ja.

Det ser litt så halvæs for meg også.

Ja, de ble...

De ble opp på en måte...

Altså, nå hopper jeg litt av,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

men da sosialistisk med fall, så ble jo all statelig enda om.

Det ble jo gitt til folket.

Som i Rusland, som er så soviet.

Ja.

At man fikk sånn aksjer...

Ja, ikke en av disse aksjer,
men du fikk, for eksempel, en lastbilde.

Ja.

Hvis du hadde vært lastbilde før,
eller en traktor, eller du fikk noen sau,
eller du fikk noen hester, eller...

En statelig sau.

En statelig sau.

Ja.

Men de lastbillene, de var det mange også.

Nettopp.

For de ble delt ut til, liksom...

Ja, og det er det de brukte.

Ja.

Og man bruker det, selvfølgelig,
for å frakte teltesittet til hodstaden,
for å slå seg ned der.

Ja.

For det eier man, selvfølgelig.

Og det teltet er det...

Vi må gå nesten...

Jo, vi skal si teltet.

Vi sier ger vi.

Vi sier ger, ja.

Ja, den ger...

Det er...

Det er...

Hva er det lag da?

Duken og de tingene der?

Nei, det kommer litt an på...

På Pinteren så har du å filt...

En filt ut.

Sånn jeg ser på meg fra barneskolen,
som man klipper og lager sånn...

Litt ykker, da, kanskje.

Ja.

Så da har du...

Du kan tenke filt treffer, da.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja, ja, ja, ja.

Sånn, ja.

Dettopp, sånn grå med sånn artemøster.

Ja.

Ja.

Så da har du filt,

og så har du bommelstuk utenpå.

Dettopp.

Men nå kan du jo sikkert få...

Det kan kanskje være noe sånn dyret,

eller noe...

Nei, dettopp.

Går det sau.

Det har var forskjellige farger,

og alle har litt lille karakter på det.

Ja, de har litt innsklarerberunt,

som er fleste er hvitt, da.

Og så har du...

Vitt med innsklarerberunt.

Og så har du tre stutter inn i.

Så da har du en slags jule,

tåna,

som er i toppen.

Ja, selvfølgelig, de er runde.

De er runde.

Ja, så det er liksom hoved,

det er liksom hoved,

det er liksom hele...

Hele greia oppe.

Og så pinner som går ut da.

Og som festes i en sånn...

Hva kan man kalle det?

Ring på siden.

Ja.

Dettopp.

Hvis man gjør det...

De som holder pizza,

når du bestiller pizza,

så er det en liten plasting

som holder lokk oppe.

Ja, det går det.

Okei, så nesten halvparken,

alle mågolen bor altså i Ulembadår.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

De bor 70% av den bor i Gerir,
der førrensaby,
det er kall.

Og den anbefales ikke som
Storby-designasjonen,
når du skal ut for å stå i plassen.
Og jeg må bare tilfelle litt
med de som bor i Ulembadår,
for du spurt om de bor der fast.

Ja.

Men de fleste av de som har
migrert til byen,
de har ikke bor der fast,
fordi man har ikke faste enda om.
Man har ikke faste enda om.

I princip.

Okei.

Men så kan du kjøpe det
man kaller en hasja,
som er en sånn in-heim og område.
Så du kan faktisk kjøpe deg...

Som du da ejer,
eller sånn...

Som du ejer.

Men det...

Det har jo ikke du rotter,
liksom når du har mistet all dyret din.

De fleste...

Altså de bare plasserte telset,
du er lovlig.

Ja, okei.

Og du skal...

Det har vi en kirkegård,
utenfor Ulembadår.

Og da satt man opp teltet.

Nettopp.

Og så er det bare på en måte bare
vokst ut da.

Så hele kjernen av Ulembadår
er i omringet,
og agerer.

Jeg får egentlig flere spørsmål.

Jeg beklager at vi ikke kommer oss videre,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

for at det...
Hva skjer i sånn avløp og...
Nei, ikke det.
Rister du bare på huya?
Ja, dårlig med det.
Det er det man greier av.
Men det må jo...
Hvorfor bør du drikke vannsituasjonen?
Utodå.
Eller er det permafrost, liksom?
Ja.
Ja, men du må greide den før permafrosten
setter inn da.
Nettopp.
Men du får greivt hule.
Ja, da greier det.
Så utodå også er det...
Må du hente vann på vannstationer?
Klar, dette er ikke det samme som man da...
Se forstående at man hører
ord millionby i Europa.
Nei.
Nei.
Det er sopp av oss, ja.
Det er sopp av oss.
Dette er exotisk.
Det må vi jo få si.
Men er det liksom...
Har de bra restauranger og flotte butikker
til å kjøpe centrum også?
Det har du, vet du.
Det er...
Altså nå er det litt noen år siden.
Det har vært der det skjer veldig mye.
Men da jeg kom med 1996
så var det vel noe få restauranger.
Og det var på Uurland Bator Hotel, husker jeg.
Og så var det på...
Kanskje Uurland Bator Hotel?
Ja, og Gingiskan Hotel.
Selvfølgelig.
Så hotellen hadde restauranger.
Og så var det nesten ikke noe butikker.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Altså, når jeg kom 1996,
så var det ingenting på markeden hele tiden.
Siden, ja, det var bare mange restaurert?
Ja, det hadde vært rasjoneringskuponget
før den tid.

Så det var ingenting å kjøpe egentlig.
Altså, men på Cuba nå er det faktisk sånn.
Ja.

Det er vanskelig for å ta kjøpe.

Ja, det er det samme.

Ja.

Det eneste stedet som du virkelig kunne få
liksom shoppa,
det var ikh delgår,
som betyr stor butikk.

Ja.

Og den eksisterer laget.

Supermarket.

Supermarket.

Men, nei,

også i dag så er det jo masse restauranger
for utlæninger.

Så du kan få der burger og indisk.

Det er så mange gode å ha spis i indisk.

Tag i og vektar mat.

Ja.

Ok.

Ja, det skal jeg notere meg på mine mange
planetreiser inn til,
ikke bare ulamater,
men for eksempel også ærdenett.

Eller zetserlegg.

Og jeg går litt på andre byreier,
bare for å nevne noen.

Ja.

For det er noen flere byreier,
men det neste største byret er ærdenett.

Det er bare 80.000 i myggreist.

Det er enormt forskjell på ulamater.

Har du vært i ærdenett?

Har vært i ærdenett?

Har vært i ærdenett?

Ja.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Men det gjennom er 1996,
så nå tar jeg noe å forandre seg litt.

Nettopp.

Ja, jeg sier ikke det hvis du var
i Arndal i 1996.

Og så tilbake nå.

Det er relativt likt.

Men jeg har bare sett det på bilder.

Jeg synes det er så slående for det.

Det ser ut sånn,

hvis du begynner her,

i hvert fall ærdenett

og sett seg lekk,

som jeg kigger på da.

Det ser ikke ut som det er forbundet,

men det ser bare ut som det er.

Plassert masse

teltgerrer og sånn.

Midt på en flette,

midt på en par dang videre.

Og så er det ikke sånn,

at det ser ut i innfartsårene,

som man har vant det med lys.

Så det er bare det,

en liten satellit.

Rart.

Veldig rart.

Spennende.

Det er litt så mogul her.

Du finner en klinge,

og så er det...

Det er litt sånn grongerbind,

rett og rett,

hvis jeg blir bilder av det.

Det er sånn klinge,

og så går det ikke noe veier ut derfra.

Nei.

Det er spennende.

ærdenett er også litt sånn.

Og sett seg lekk,

der har du vært?

Det har vært mye.

Det er en stort utdann,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

det er egentlig en landsby.
Den tredje, den største byen,
akkurat som Sandhøyre i Norge.

Ja.

Hva betyr sett seg lekk?
Du sett seg lekk betyr blomst,
eller barnehage.
Eller barnehage?

Ja.

Blomst eller barnehage?
Blomst eller barnehage.

Ja, nettopp.

Det er en veldig, veldig fin by.
Og det er utrolig nok,
under kommunistia,
eller under de stadenistiske forfølgelse,
som skjedde i Russen,
som også hadde sett,
som skjedde likt i Mogula,
så ble nesten alle klosterne
i Mogula revet,
men den ble beholt,
ble beholt.

Og etter de få,
som var vel 700 kloster,
har noen faktisk overlevd det.

Ja.

Så det ble museum, da.

Ja.

Så det er veldig, veldig,
veldig dylisk by.

Se det.

Se det, da.

Ja, det er rundt å nevne den,
for det er den nærmeste,
det er det du har vært og gjort inne.

Ja, men den er ganske sånn pen, da.

Den er ikke så gold,
men den har litt sånn nærlite fjell,
bulskanål, som er...

Og det er det høyeste som taler feilet, da.

Bulskanål.

Ja.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Veldig harte.

Bulganfjellet,
som er veldig heldig fjell,
den ligger rett,
sånn, ved landsben.

Ja.

Rett under,
det er det rett over klosteret.

Ja.

Og så er det jo litt sånn,
ja, vet ikke,
sånn svake...

Duvende...

Duvende stepper,
litt trær,
en stor elv,
veldig vakkert.

Jeg får en sånn filmarkvibb
på veldig mye av dette her.

Jeg kjenner det.

Jeg vet ikke om det er feil,
men det er også liksom duvende,
gamle,
tunge fjell,
ikke disse spisse,
nye dramatiske,
men det er liksom laft,
og lite skog,
og litt kalt, da.

Litt kalt.

Ja.

Ja, det er litt sånn filmarkvibb.

Lite folk.

For å få liksom,
filmarkvibb,
det er kanskje litt lenger over,
tror jeg.

Ja, nettopp.

Men da begynner trærne å komme, da.

Ja, for det er jo ikke filmarkvibb.

Nei.

Men så,
etter det igjen,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

så kommer vi jo litt om tundra, da.
Det har vi det dekt behøyere,
for å håpe og høre på de episodene.
Vi raser til valutten vi.
Hva er det du bruker for betaling i Mongolia?
Togruk.
Togruk.
Nå ser du to grogg,
og nå ser du Togrik.
Ja.
Men det er jo...
Togruk?
Nei.
Så er det den lille femfettet,
det deles opp i hundre mungu,
som alle synes er et morsomt ord,
men det finnes for kanskje ikke lenger,
det er for lite vært.
Det bruker du ikke i en gang.
Jeg tror kanskje jeg har en lapp hjemme,
men og det som er det som er fascinerende,
er at jeg har ikke mynti,
sånn at du har jo...
Det er siddelig.
Og når du for eksempel skal kjøpe en bil,
sånn som jeg har,
det er en nipp.
En nipp.
En superjaris,
sånn det er til.
Som er en russisk militari-tipp.
Sånn da, ja.
Så,
og du skal gjøre det,
ikke svarte,
men alt er svart.
Så er du svart.
Så,
så snakker vi liksom sånn,
Olsenbanen Bank,
med lapper.
For det er en sånn...
Det finnes jo en Tugriks heddel,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

og det er jo det har vært 0,28 Øre
per dagens kurs.
Så hvis du skal bli millionær,
så tenker du,
rettes rett 2.857 kroner.
Så det er svære 20 sedelbunker.
Og da antar jeg at det er...
Passert på det du ser nå,
at det er litt...
Det er ikke sånn at du kan vipses så mye,
eller bruker kort overallt.
Jeg tror...
Altså, i Iklilgård,
han er den store butikken.
Jeg slipper meg ikke det.
Og noen restauranger, så tror jeg,
du fint kan bruke kort nå.
Så det kommer litt an på om du har...
om du har wifi, eller ikke.
Så de har jobbet ganske bra med wifi.
Så jeg tror du får betalfla,
og så er det jo 8M-er,
eller mine banker, overallt.
Er de... er det penger i dem, da?
De er det penger i.
Men det er klart at når du først skal ta ut litt,
som utlending,
og betale utlendingens priset sted,
så er det jo en god del sædler,
som skal mates ut, da.
Hvilke land grenser Mongolia til?
Det er Ruslanda og Kina.
Det er Ruslanda og Kina.
Det er to ordentlig, da.
Vi snakker...
Ja.
Stormutteri.
Nei, det er ikke smutteri.
Og det er ikke noe smutteri,
noe grenseriler.
Det er altså grenset i Rusland.
Den er 3.452 km.
Og grenset i Kina, den er 4.630 km.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Altså det er hennholdsvis fjære,
og den sjueste lenge til landet,
grenset i verden.

Ja.

Og så er det jo næsten bort til Kassakstaden.

Næsten.

Der er det noen kilometer,

med en liten, sånn,

avskillelse der,

så de skal slippe å...

Avstøy? Ja.

Så det er altså bare to ordentlig.

Det er ikke noe mer å si om det,

at disse landet har selvfølgelig påvirket

Mongolia's sjemne ganske mye i historien, da.

HDI, altså Human Development Index,

det arrangeres altså land fra 1.090 i første plass.

Søresidan på Bonn, Schweiz på topp.

Hvor tror du vi har Mongolia?

Det er også om Mongolia gjør det ikke så verste.

Ikke så verste faktisk.

Ja, så jeg tror sånn mitt veis.

Jeg tror faktisk det er nesten så mitt på 3.090,

nummer 96, så hadde det vært 192,

landet blitt sett vært helt på mitten.

Så det er rett og lettig, ja.

Kunne det vært å være,

og kunne det vært bedre.

Absolutt.

Forventet levaldere er en del av den statistikken her,

og jeg kan jo egentlig bare si det,

altså i snitt så blir man

omtrent 70 år gamle.

Det er ikke sånn fantastisk,

men det er heller ikke blant i verste verden,

og så har du da den kjønnesvårsjelen.

I Mongolia som man ofte ser i

i Rusland, landet som grenser til Rusland,

jeg har noe med arbeidskultur,

og litt martial-kultur og sånn å gjøre,

kvinner blir snitt 74,3,

men blir snitt 65,9,

en ganske stor forskjell på de to.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Veldig stor forskjell.

Vet du hvordan de røyker mer?

Ja, ja, men sånn.

Ja, ja, ja.

Her er det mye, så kan det ramses opp.

Nei, røyker nesten alle menn.

Ja, så mer eller mindre, 99% røyker.

Ja, jeg ser det.

Ja, det er mye kvinner.

Men ikke kvinner.

Nei, veldig...

Altså, kvinner røyker, det er litt morsomt enkeltlig,

men akkurat det er ikke så morsomt.

Men min gamle bestmår,
som i Mongolske bestmår da,
som ble min bestmår der, M.

Hun røyker ikke.

Nei.

Men ideen ble gamle,
og begynte å kjeve håret,
ikke sant?

For da blir han...

For da gjør man det gamle?

Ja, fordi når du,
når vi salder som kvinne,
så går du litt ut av den rollen som kvinne.

Ja, nesten opp.

Så hun, og du går inn i,
ut fra rollen din i hushold da,
til å bli en som skal passes på,
og som...

For å få hennestell da,
ble veldig...

Enda mer bedist.

Ja.

Akkurat.

Og hun...

Men det hun gjorde da,
for da jeg kom da,
da var jeg M.

Sikker 2.70, i 1996.

Ja, hun var over...

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Jeg var nesten ferdig da.

Ja, hun var i statistikken.

Og da...

Fortalt du meg, hun røyker,
og min i teltet, så satt hun også,
med verden første gang jeg kom til teltet da.

Ja.

Geren.

Ja, vi synes i Geren, ja.

Så satt hun,
med verden største rullings.

Ja.

Det var en rullings,
som jeg skjønte etterpå da.
Så hun hadde tobaks,
som kantret russvenn,
som var sånn veldig grov tobaks,
som hun hakket opp med øks.

Karva ble.

Ja, karva ble.

Og så rullede hun inn i avispapir.

Åh.

Så det så,
hun sa for å være den største joint.

Ja, ja, ja.

Og hun hang da på siden av munnen,
hele dagen da.

Så hun røyker av tette,
og hun hadde begynt å røyke en eldre søttig da.

Ja, for da var det på tide.

Da var det på tide,
når hun røyker.

Å, det gikk jeg.

Ja, og det gikk jeg.

Så gikk jeg da for en russetid.

Skikkelig russetid.

Å ta på denne livet.

Jeg tror det bidrar veldig inn, da,
i statistikken.

Og så er det jo en del...

Altså en del vold mellom en.

Ja.

Når man drikker,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

så kan man ha den til den,
så blir det vold.

Det gikk ikke så på meg.

Er det enda busslabben her på binn?

Ja.

Det har jeg jo før tålet.

Det tror kanskje det er,

det som gjør av folk,

eller at menn lever kort tid da.

Det har jeg lagt,

årstagsforklare,

at menn blir ti og ringer,

så er det at det blir så fulle på binn,

at det slår perandrere.

Ja.

Det høres veldig riktig ut.

Ja.

Vi tar litt om religion.

Største mest tremmetiden i religion.

Og du spør meg.

Ja, jeg spør.

Ja, det er buddhismen.

Det er buddhismen.

Kommer litt som etter at

godrike,

klappesammen,

og det er jo annen dynastiet.

Kineserne som kommer til å komme med seg.

Det er ikke kineserne.

Det er ikke kineserne.

Typetannene.

Typetannene, selvfølgelig.

Ja, men det mener kineserne.

Det er kineserne.

Nå,

det kommer vi å diskutere.

Ja, jeg er ikke uenig med deg.

De sier det.

De sier det.

Etter 1959.

Ja.

Men det er altså

første og største

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

mest synlig region.
På den lista jeg fant,
så står det bare no religion
som neste største region kan destemme.
Det er største litt på det.
Ja, det er største litt på det.
Det er mye P.
Ja,
de fleste jeg har møtt i Mongolia
er buddhister,
og de er akte ved buddhister.
Hva noe det en skal være.
Eller det bare er
sånn som vi paster det,
sånn som vi ofte kan være i Norge.
Jeg vet ikke hvordan det er.
Jeg tror det er her tørretall.
Jeg tror det ikke er et riktigt sammen.
Det er et nettopp.
Det er noe,
men er det en del sånn,
naturregion,
sjavanisme,
sånn ting er det fremtredende?
Det er det sånn.
Ja,
det er jo egentlig,
hva vi kaller pusse i det.
Sjamanisme er jo den gamle religionen,
og buddhismen ble introdusert til Mongolia,
så ble jo veldig mange
av de sjamanistiske ritualene
omgjort på en måte.
Det er buddhistifisert,
hvis man kaller det,
til buddhistiske ritualer.
Men så har jo på en måte,
under kommunisteria,
så var det jo forbudt
å praktisere religion.
Det er inkludert til sjamanisme, selvfølgelig.
Men i 1990
har du jo blomstutt å ha vært

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

en utrolig revitalisering
av religion,
generelt.
Og særlig buddhismen,
men også sjamanismen,
og nå er det nesten
som du kan ta deg
i sjamanisme,
og så kan du bli sjaman,
og tjene dem som penger.
Ja, nettopp.
Så da er det mange som har profileret
på akkurat det sjaman yrke, da.
Det er kanskje en yrkesvei,
hvis du tar en liten tur til Mongolia,
læser du det,
så kommer du tilbake til Oslo Vest,
gannet litt.
Gannet litt.
Det kan vi prøve på.
Vet du hva det blir?
Kulturell appropriasjon på sitt allerverste.
Det kan vi sende.
Det må nyme, det er et ord
jeg bare bruker i hele verden.
Det betyr altså innbyggernavn.
Hva kaller man den personen
fra Mongolia?
Ja, på Norske, eller?
Ja, på Norske.
Ja, man kaller det Mongoler.
Mongoler?
Ja.
På Stort Norsk lekskansk,
kaller det det for den Mongol.
Jeg har ikke klart det.
Jeg har skrevet i pakties uverifisert,
for jeg har ikke klart å finne
hva som er det.
Altså derom strides til leiden da,
for hvis du tar det på engelsk som
Mongols, eller Mongolians,
så snakker man ofte om Mongols,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

eller Mongoler.

Nå må vi snakke om det historisk,
men i nåtiden snakker vi om
Mongoleri.

Nettopp.

For jeg blir veldig usikker
når jeg ser sprik på nett,
og jeg fant noe som var
en Mongolske forening i Norge.

Det var jeg med på etableret.

Var det det?

Ja.

For at de har det nettside,
Norge Mongolske forening,
men ikke at det der står det
Mongolere.

Men det står også at de har
som formål å fremme
å utbreve kunnskap om
Monofolia.

Så en annen skrifel på den siden
jorden er utrygg.

Monofolia.

Monofolia, så det er.

Men de skriver da så Mongolere,
så skal vi gå for Mongolere,
deres rett.

Vi går for Mongolere.

OK.

Statsform.

Det er en Republik.

Det er en Republik.

Det er etter slett.

Det er ikke det som Frankrike,
for eksempel.

Og et demokrati.

Ja, det fungerer derlig.

Flod, så er det noe som
kaller det som det neste beste.

Ja, det er jo det i forhold til at
det er frie valg.

Det hjelper vi jo litt.

Det er nummer 62 på

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

demokratiindeksene bak
ungaren, som måtte
jo man kanskje begynne
å anses noe mindre
demokratiske enn oss i Skandinavia,
for da.

Så vi er litt på den nivå.

Ja.

Men det er absolutt altså,

det er jo frie valg.

Men det er jo

fryktelig mye korrupsjon da.

Ja.

Og det er potisme.

Og der ligger de,

jeg vet ikke om du har sjekket den
indeksen der, men der ligger de.

Nei, en potisme indeksen.

Nei, og for korrupsjonsindeksen

så ligger de litt dårlig an.

Netop.

Så, ja,

hvor demokratisk det er i

virkelheten, det vet man jo ikke helt.

Nei,

ni har ikke ordet demokratisk i
landets navn?

Nei, det har du ikke.

Det er godt tegn.

Det er godt tegn.

Språk, de snakker da?

Nei, de snakker jo

mangoskt da.

Ja.

Og så svarer de som et halkisk
eller sånt da.

Vet du hva det er for noe?

Nei, altså,

man snakker jo bare om mogolsk.

Det var jo det ekstent.

Ja, for det er halk.

Halk.

Halk.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Halk.

Ja.

Det er den sørste nationaliteten
i mogolia.

OK.

Men man snakker jo ikke

halkisk,

man snakker bare,

det er bare en,

det er ikke de hele.

Det er de hele.

Altså, hvis du tenker,

de som er kassaker,

det er klart at de snakker jo

litt andre,

så de som bor

som et satan,

det er en vanskelig sammenligning,

det er akkurat ikke vanskelig.

Ja.

Poenget er at

det heter mogolsk,

og det er

vetsitt, les.

Vetsitt.

Og de har mye høy.

Mye.

Og.

Ja.

Du får bare for å rense gaden

når du snakker om det.

Mye.

Sånn gliserak.

Ja.

Så du ser ikke en god bier,

for eksempel,

det er gøyf.

Undskyld.

Det er.

Gøyf.

Wow.

Det er noe det minst uthappet,

jeg har hørt noe.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Det er altså et god bier,
Gøyf.
Ja, veldig bra.
Kjempebra.
Men det kan jeg jo ikke si.
Ja,
du snakker også språket litt,
det var vanskelig,
hva du læser dette her?
Det kan jeg si,
det var veldig, veldig, veldig vanskelig.
Ja, det kan jeg forstå.
Det har vært en lang,
lang, smartefulde reise.
Men for å forstå,
det er utrolig rikt språk.
Ja.
Og det er helt fantastiske rikt språk.
Og veldig mange ord for mye.
Er det mange ord?
Ja, mye.
Mange ord for høysta.
Ja, mange ord.
Og sånn,
sånn klesje, liksom, det er mange ord for høysta.
Ja, nettopp.
Det har de mange ord for infrastruktur,
litt sånn,
med sånn.
Det er det ofte russiske låne ord.
Ja, ja, ja.
Men,
og friktlig vanskelig grammatikk.
Ja.
Og så,
jeg synes at det har vært en lang,
vond reise.
Og det kjedeligste er,
liksom,
på mitt feltarbeid,
nummer to,
så da drar vi med på fem.
Og så ydler jeg på to måneder,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

så er den flytende.

Ja, hun flytende.

Hun er flytende.

Jeg er så veldig...

Det er hun bare...

Hun bare med på alt.

Og man begynte å rette.

Mamma, det er ikke sånn du syr det.

Jeg syr det?

Ja.

Men for en utrolig kjekk ting for henne

å kunne i livet sitt,

for det kommer hun til å få så mye brusjer.

Ja.

Og det har ikke vært så veldig brukt.

Ja, så er det veldig kurrilisk alphabete

for enkle oppgaven nytteligere.

Det er...

Jeg har lært meg kurrilisk.

Ja.

Jeg har ikke lært meg mogos,

bitchig.

Det er denne som skriver nedover.

Ja, den som er utrolig,

sånn estetisk bakkurt.

Ja, veldig.

Vi filmer på sånn ut gamle sedler fra 1300-talet.

Da er det sånn nettopp.

Om du finner på noe sedlingen nå?

Det er det vi gjør i morgen.

Det er det vi gjør i morgen.

Selvfølgelig.

Det bruker det...

Fra venstre mot høyre.

Ja.

Sånn nedover først,

så på venstre mot høyre.

Ja, nettopp.

Men hvis du er glad i lite oksygen,

så vil du gjøre den til den høyeste toppen.

I Mongolia,

og vet hva den heter for noe.

Bare tar det så videre her.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Hurtesny og og.

Ja, den heter det.

Ja.

En til.

Håll.

Hurtesny og og.

Hurtesny og og.

Etter den.

Det er 4.374 meter over havet.

Ja.

Som om havet er noe relevant målstock i det hele tatt.

For det er alle laveste punktet.

I Mongolia.

Andre ikke.

Det er...

Håh!

Nur.

Det antar du ut av sånn.

Det er en innsjø som ligger på 518 meter over havet denne.

Så det er jo ikke noe havet å forholde seg til.

Men kommer ikke lavere enn 518 meter.

Det er verdens skjette høyeste laveste punkt.

Tarsken.

Ja.

Det visste ikke jeg.

Nei, det kommer du å se.

Håkner betyr blå og innsjø.

Dyr du det?

Håkner?

Ja.

Fordi du kan bare se det du.

Og så kommer du å forstå hva det betyr.

Det er ikke sånn klart ikke jeg.

Jeg vet ikke hva de gjør sånn betyr en gang.

Kjærlig.

Håhåhåhå.

Er det jo flagget da?

Det er litt egenart da.

Det er jo et flagg som er sammensatt av veldig mange ulike symboler.

Og hva de ulike står for husker jeg ikke.

Er det lov å si det eller?

Absolutt.

Jeg kan jo ta det jeg har skrevet det.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Det er det norske flagget til sammenligningen, jeg har proportionert 8 til 11, også et ganske stutt kort flagg.

Mågolsk er da 1 til 2, og så er det dobbelt så langt som det er høyt.

Så er det litt utdrat.

Og så er det delt å bli tre vertikale delene, som det fransker er.

Rødtidblot, bare at her er det rødt blot, og så er det rødt igjen.

Og de venstre røde feltet, så er det et gult symbol som heter Sojombo-symbolet.

Som er sånn mågolsk og nasjonale.

Ja, det er liksom satt sammen av, hvordan blir det?

Er det en måned under rødning og noen søyler?

Og så er det, også under kommestiet var det selvfølgelig en stræle på toppen.

Den røk i 2,93?

Den røket, de tok ut den.

Det er en ganske kult flagg, det skyller seg ut.

Du ser med en gang, det er en mågolsk flagget som kommer forbi.

Og for de mange, mange av mine røttere, som er levende opptatt av historisk veksiljologi, så kan jeg i hvert fall gå inn og se kjeke det tidlige variantene av mågolsk flagget,

de er ikke firkant av å si sånn, her er e-forma flagg,

og det er altså noe så mye rart å gøy bak hvor deres.

Det kan du gå større med, begge to.

Nå er vi ferdig med faktaboksen den dikte.

Ho! Ho!

Ukas Anomsør er nøys mobil, og de har svar på denne evige gåten, som mennesker har spurt seg selv i årevis.

Hvor får det mest mobil data for penger?

Helligvis er den desperat i akten på kunnskap nå endelig over,

for i aften postens kåring fra 10 januar 2023,

kontemporære gradet her altså, så var testvineren nøys mobil, med 12 gigabyte data til 200 kroner.

Nøys mobil gir altså mest data for 200 spenn.

Og det er ikke så aller verste betang på hvordan verden har blitt,

og når ting rundt der blir dyre for hver eneste dag, så er det fint,

og vite at man er de minste der kan spare inn på mobil dataen.

Dette gjelder selvfølgelig ikke deg som elsker å kaste bort penger på mobil data for å vise at du er en T4, ikke sant?

Du er sikkert den samme typen som kaster sedbunker i lufta,

og har gullblakte felge på kjære av deg,

men om du foretrekker litt sunnere smartere økonomi,

så har nøys mobil abonnemange for deg.

Og om du nå skuler misstänksamt ut i lufta,

og føler at dette her er for godt å være sant,

her er noe muffens, liksom,

ja, skal du bare prøve nøys mobil gratis i en mån til, helt uten beinning,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

ikke sant, så får du sjekket ut.
Så gå inn på nøys mobil.no,
last ned appen,
velg deg ut abonnemange som du har lyst på,
og legg til koden
Einar23.
Einar23 er børsdag 23. juni,
dere husker også å sende meg litt gaver,
så er det jo fordi det er år 23.
Einar23,
betal med VIPs,
og så er du i gang.
Og tilbudet gjelder helt til 31. mars,
så er det ikke noe hastvekkelig,
bare å gjøre noe å passere.
Eller gjør det nå med en gang.
Skjøy!
Ja, nå er det da tid for å høre litt,
eller forhåpentligvis egentlig mye, da,
om din tid i Mongolia benne ditt,
og fordi dette her er et land
som folk flest har relativt lite grep om,
så kanskje du kan begynne å svare på, liksom,
hva som er det første?
Man merker seg når man kommer til Mongolia
som er sånn, wow, nå,
nå er jeg ikke i Norge,
nå er jeg langt hjemmefra.
Hva er det som slår her, liksom?
Du får en sånn,
jeg kjenter litt på dette,
en blanding av klasofobi
og agrofobi.
Ja, fordi det er den fris først å åpne plassir.
Ja, du får litt sånn,
åh, det tar aldri slutt på en måte.
Nei, nettopp.
Det er sånn endeløst,
samtidig som du føler,
det er veldig støkk der, da, da.
Ja, skjønner.
Ditt sånn klasofobisk.
De som bor i Lersjakommune vet sikkert hva du snakker om.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Du kommer aldri igjen av Lersjakommune.
Du kjører og kjører og kjører.
Det er mye skilt med Lersjakog og Lersjakverk.
Hva Lersjak det går aldri over.
Jeg tror det er den største hva-faktoren, tror jeg,
egentlig når du kommer der på Danne,
og så bare ser du alle hestene som løper
overallt, eller løper fritt.
For dette er, men tenker du da på,
dette er hester som er eid av folk,
eller tenker du det er prosjevalske hestene?
Nei, ikke prosjevalske, de er ikke så mange,
så de ser ikke,
du ser de løper rundt og kring.
For dette er det som kalles for de siste,
gjennlevende vilhesterne på ura,
men det er ikke helt riktig.
Jeg vet ikke så mye om denne hestene
må høre med meg eller noe.
Jeg kan spørre meg om hester, ja, egentlig.
Det er det som er den mest originale
hestertypen som finnes.
De er hvilke levende,
men de har antageligst rømt
for fem, seks tusen år siden,
fra sine eire.
De har flere kromosomer,
bl.a. 66 kromosomer,
med svannhestret 64.
Så de er litt annet seg,
en liten egen art,
med egen art.
Jeg tror faktisk kanskje
jeg har sett noe som du,
men jeg er litt usikker.
Men jeg vet at de...
Det er litt stutt.
Det er litt stutt.
Ja, veldig små.
Ja, veldig små, ja.
De heter Tashi på Mongolske.
Netopp.
Ja, det er det.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja, og det minner meg
om den turke menneske,
halv TG.
TG, Tashi.
TG, Tashi.
Se, man lærer jo
hvor lange...
Lærer jo å snakke.
Og du har jo da vært
på mange lange omfattraturen
i Mongolia.
Første gang så er du også
feltarbeid i Arhangai-provinsten
etter det.
Gikk de andre turen
til samme områder.
Har du vært i som rundt i landet?
Ja, så blir feltarbeidene
har vært i samme områder.
Ja.
Og det er fordi at
det har vært enklest,
men også for å kunne
bruke det nettverket jeg har.
Men også fordi
at jeg er friktlig glad
i det område.
Det er veldig vaker.
Og der er det øde.
Og der er det...
Ja, det er øde.
Hvor øde er det?
Ja, hvor øde er det?
Ja, så bilder du...
Du senter jo noen bilder
som bilder en politistasjon
blant annet.
Ja.
Jeg synes det var et bygg.
Det fikk meg at jeg tenkte
hvor øde det er,
fordi det var jo
10 kvadratmeter stort skur.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja.

No where, liksom.

Ja, det er veldig øde.

Den Arhangai-provinsten
er kanskje ikke det
mest øde.

Ja.

Skal du virkelig...

Skal du ha det øde,

skulle du dra til Gobi

eller skulle du dra til Vest?

Ja, du kan omforsåde

dra til Øst, så.

Ja.

Men i stedet...

Den slaksen pølse

med litt folk

som går på tørrel av veldene.

Ja, det er litt flere folkt der.

Ja.

Også ikke sånn voldsomt,

men ikke så øde som

andre steder i Mongolia.

Nei, nettopp.

Ja, så jeg har vært...

Også der jeg er bodd på

Mataen,

det har vært der

og bodd litt i landmaterna.

Men jeg har jo reis rundt,

selvfølgelig.

Jeg må jo reise rundt.

Ja, det er sånn må...

Hva for noen turer

må du ha her der?

Nettopp.

Hva er det...

Er det noe annet å oppleve

de andre stedet?

I Mongolia?

Ja.

Og Vestlandet,

det som er helt landet

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

er det som har kommet til Schweiz, egentlig.

Og ja, sånn utseendemessig,
naturligvis.

Ja, veldig vaker.

Ikke kulturelt.

Ikke kulturelt sett
hvordan veier å gå.

Sånn...

Jeg får økonomisk etter.

Ja, nettopp.

Ja, det er veldig vaker.

Men veldig, veldig vaker.

Og drar du Østover,
så kommer du jo til
virkelig slett landskap.

Ja.

Ingen mot Mongolia.

Ingen mot Mongolia.

Også er det god beørkningsverkket.

Ja.

Og i Vesse er det jo

litt mer fjell,

men også salsjør.

Sånn, det er...

Altså, det er så vaker til landet.

Det er så vaker.

Altså, du går å glippe noe,

hvis du ikke drar litt.

Det kommer du til å drar litt, selvfølgelig.

Men bare...

Ikke med småbarn.

Og ikke med småbarn?

Nei.

Nei, vi kommer.

De må få lov til å bade bade

og ha basseng også.

Ja, de er pingelige.

Men...

Ok, men...

Hvordan var det da for deg,

som en ung norsk dame,

da kom dit første gang?

Og så skal du da,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

eller kanskje andre,
da du skal liksom bo deg litt.
I en ger,
flytt igjen,
hva er det der et år?
Hvordan er det som,
prøv å tilpasse seg kulturen
og livsstilen?
Hva var det som sjokka her?
Nei, altså...
Jeg ble først så kommet ut ur lambator.
Da hadde jeg...
Jeg ville jo si at det var litt kultursokta.
Men det tror jeg,
handes også litt om...
Ikke.
De vendes folka.
Altså, ekstremt venlige folk.
Myroni.
Myhumo.
Det var jo nydelig,
som jeg satt.
Ja, det var jo nydelig.
Det var jo nydelig generasjonen.
Nei, altså,
det var...
Det var skikkelig vanskelig.
Ja, det var det.
Ja.
Det var veldig vanskelig.
For det første så var det jo ikke noe...
Det å komme seg til litt,
det var jo vanskelig.
Jeg fikk en chauffeur da til slutt.
Ja.
Og fikk en bil.
Ja.
Men det var ikke noe vei.
Det var ikke vei, da.
Altså, unna,
den veien som nå
går tvers kjennom og godligere,
fra Øst og Vest.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja.
Vi snakker i den ene hovedveien.
Ja.
Det må ikke bygge seg nå.
Så det var jo sånn steppe...
Med hjulspor og følgelig som helvete.
Ja, mellom da? Ja.
Og så kom jeg til Arangai,
til Cecilic.
Så hadde jeg møte med guvenøren,
som skulle finne passende områder,
eller passende familie,
og hjelpe meg litt der.
Og han slegte skikkelig for han sa,
nei, du kan ikke være det område,
for det er altså okolliseret,
eller...
Nei, du kan ikke være det område,
for det er skjulatet.
Nei, du må...
De skjulatet kan ikke være der,
for det er flødt for mångorligere.
Så...
Fannt vi litt så mye ut av det,
og jeg var litt sånn
desperat på å finne familie, da.
Som ville ha meg, ikke minst.
Ja, jeg ville aldri hatt noen.
Ja, jeg ville aldri hatt det.
Så det var...
Men så sitter jeg der på grunnøreskontor,
etter tredje møte,
og så kommer Ova Bestefar inn,
og så bare ser jeg,
jeg heller guvenøren bare lyser opp og sier,
nå vet jeg hvem du skal bo oss.
Og så sier han,
så spør han Ova,
har du lyst til å ha hende boende hos deg et år,
og fot på han impolistiv som han var,
sa, ja!
Nei!
Bare rett på,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

sånn uten det,
men man må ikke spørre eme først.
Nei, nei, nei.
Så da,
så går vi ut,
og så ser jeg Ova,
står sammen en gang karer, da.
Ja, det er eldre mannen her.
Ja, da var jo han 76.
Ja.
Ja.
Hvor han,
og så sier han,
veniden minne,
som er Mogolsk,
at han sitter og står og skruter,
at han har fått en...
en lyshårig,
ny datter.
Datter?
Ja, det er en kjapp.
Ja, det er en kjapp.
Ja, det er en kjapp.
Og så,
en dag nettopp,
da dro vi ut, da,
på kvelden,
ut til Leijern.
Ja.
Så jeg fikk noe å kjøre,
og tog kessen sin.
Ja, for han skulle ikke sitte på meg, han.
Nei, han kunne ikke sitte på meg, han.
Nei.
Det var litt dårlig plass på denne.
Ja, han skjønner det.
Ja, jeg hadde jo stor riksøkk.
Ja.
Og så,
kom vi ut,
og så åpner han døren,
og sier,
et land som jeg ikke vet var.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja, et land,
og sier at,
hei, her er...
her er Dicke,
som jeg kaller.

Ja.
Og så ser du hele fjeset til emme,
bare,
altså,
hun har helt målløst,
for det første.

Og så,
eksploderer hun.

Nei.

Han var rasen.

Nei, sier du det.

Han var rasen enn helt uke.

Å, herregud.

På han, da.

Ja, selvfølgelig.

For det var ikke ble hennes jobb.

Herregud.

Bare følelse for deg.

Han bare snakket en kose,

så,

ikke at han nødte livet,

mens hun fannet jobben med meg, da.

Herregud, Jesus Christ.

Ja, altså,

den gikk du framfor,

og de som blir gjøre henne.

Nei, altså, det var skikkelig vanskelig den første,

og særlig også,

for den første nattene,

jeg hadde aldri såtet i en ger,

med gamle mennesker før,

laget veldig mye lyder.

Har du ikke såtet gear,

med gamle mennesker før?

Nei, altså,

så på rom,

med gamle mennesker,

veldig mye lyder,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

de skal opp og tisse på pot.

Og i tillegg da,
så var det jo,
dette var jo på...

Er de i samme rom?

Ja, alle.

Alle er,
det er etter rom.

Det er etter rom, ja.

Ja, ja.

Men i tillegg så,
hva heter det for noe?

Lammesesongen.

Eller altså,
det var da lammene,
og hjertkillingene kom.

Ja.

Så de svakeste,
de sover også inn i tillegg.

Ja.

Så de sover ved døren da.
Så det var altså så mye breking.

At...

Altså,
det var kultursokket mitt.

Ja,

det var ikke så rett litt det da.

Men hun ble,
hun ble virkelig,
etter hvert så varmtund,
så er litt opptatt.

Ja.

Eller,
hva må du si da?

Varmutsel.

Ja.

Jeg er virkelig...

Ja.

Hva skal man si?
Veldig, veldig viktig for meg,
og jeg er veldig viktig for henne.

Ja.

Helt fremtund døde,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

hun ble jo 94, så da...

Du ble 94 år?

Oi, det er jo utenfor slottet i stikken.

Ja, så hun ble så gammel.

Oi.

Og da jeg besøkte henne det siste,

så hadde hun,

også hun gikk jo 45 grader vinkel,

for nå hadde det

bedstere ved Letland, så hun var jo...

Lowrider?

Hva kaldte du det?

Lowrider?

Ja, lowrider.

Ja.

Men fantastisk damme,

og hun ble jo min læremester,

og oppvare på meg å...

Ja, hun ble absolutt...

Ja, hun slater jo veldig med,

hvordan man skal klassifiseres,

sånn at hun ble min beste mor,

og jeg ble hennes datter.

Og det her, altså,

en...

en...

livsstil som,

det er det jeg er med,

var ganske ukjent for deg,

at disse her levede som

nomadiske getere.

Mm.

Og...

Hva innebærer dere helt konkret?

For dette er jo en relativ vanlig ting,

å være i Mongolia,

i hvert fall på ny kalle.

Ja.

Sikker fortsatt?

Ja, ja.

Fremdeles,

det er jo ferdig nå, da,

selvfølgelig,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

men akkurat etter 1990,
så var det veldig mange som
bodde i hovedlandbater,
som bestemte seg for å bli getere,
og faktisk,
og da hadde det på en måte omvendt
migrasjoner til landet.

Ja.

Og det er jo veldig sjeldt,
når man opplever.

Veldig.

Og det var jo rett skjøtt,
fordi jobben er forsvant,
og det tryggeste du kunne høre
i forhold til å ha nok mat,
var jo å bli getig.

Ja.

Og veldig mange lege,
for eksempel,
mistet jo,
så de valgte jo å bli getere
i stedet for å være lege.

Proletariseringa,
og selvproletariseringa.

Ja, det fikk jo ikke landet,
ikke sant?

Nei.

Så,
men da var det innebærende,
det innebærende jo at du flyttet
fra sted til sted,
og det er veldig aving av hvor du bor,
så i Arangai,
for eksempel,
er det ganske fruktbart,
så da flytter de
fire ganger i året,
sikkert.

Ja.

Men stravlig til gode biarkten,
så er det jo opp til to ganger i året.

Og i helsige.

Altså, et liv som sikkert hadde veldig mange

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

arbeidsoppgaver,
og som ganske slites,
hvordan så en vanlig arbeidsdag ut for
det eldre damer her,
hvordan var hennes dag?
Så det ser veldig forskjellig ut
for en kvinn og en mann.
OK.
Men for en kvinne,
så er det å stå opp veldig tille,
på melket.
Ja.
Så vi startet jo dagen sånn i 50'a,
og gikk ut og melket gjerter,
og savver,
kuer,
og hester.
Melket hester nå, ja.
Ja, det melket hester nå.
Er det fortort, eller?
Vi har ikke sett så stor hørbåde.
Nei, det er veldig god spørsmål,
fordi du skjønner at jeg fikk jo ikke melket,
fordi jeg var sånne bokkode mennesker,
så jeg skulle egentlig bare sitte hver klok.
Åh, åh, åh, åh, åh.
Nei.
Så jeg kommer aldri til hester.
Du kommer aldri til hester.
Nei, assyn.
Nei.
Men du spurt jo egentlig om,
hvordan den vanlige dagen så jeg.
Ja, riktig.
For det gjorde det.
Til i oppe?
Til i oppe, mye melking.
Også er det jo lagemat da.
Ja.
Også er det jo melket litt mer.
Og går i mye det samme, da.
Ja, det er det jeg lurert på.
Det går i det samme.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Det er liksom sånn,
cirkulert dette her.

Ja.

Det er veldig mye av det samme.

Også er det jo,
man gjør jo sånn,
ja, man lager mat,
man henter brensel, det er kveldmøkk som er tørka.

Du går til vannskilden,
det er ofte, man sender barnet til det,
men det er masse forskjellige sånn,
det er praktiske oppgaver.

Og mennene, de geter da.

Så de har jo også tidlig utfor å gete.

Men når vinteren kommer, så har ikke de så mye å...

Nei, om sommerlmennet, så har ikke de så mye å gjøre.

Så da drikker de og besøker hverandre.

Og kvinne de blir i leieren,
og har kjempe mye å gjøre.

For da er det veldig mye melking.

Hva skjes komforten i å holdere en ger, da?

Da sånn...

Vinteren blir kallet, det er veldig enn jeg har.

Hvor kallet fesende er det? 20 grader.

Nei, gud og meg, nei...

Det var nemat minus 50, da, jeg var der.

Nei, fytti helsike.

Det var så bænkalt,

og når du da går ut av, du har vinn i tillegg.

Det er blåste opp på en stand, så er det jo effektiv.

Minnes 70 var veldig, veldig kalt.

Det er sånn, du går ut av, så etter noen minnes,
kjenner at du føler at du skal minnes spekke.

Ja, jeg skjønner det.

Den er jo genial, den forstående.

Ikke snart fordi det er rundt inn i.

Og når du fyrer opp i midten,
så varmen bryr seg, så fantastisk bra.

Og det holder det veldig veldig.

Og det er veldig bra, da.

Så man bruker jo, eller kvinner bruker mye energi på å holde denne
veon gående kontinuerlig.

Der hører de takt, da?

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja, før var det ikke pipa,
men nå er det pipa.
Ja, først, det må du ha,
og ikke sitte inn i...
Ja, det blir litt tok, da.
Når det skal flyttes, så er det greit.
Gjerne.
Da pakkes de sammen.
Er det enkel prosess, eller er det liksom å demontere et hus,
hvor klomset det er dette her?
Nei, det er egentlig ganske greit å pakke sammen.
For det må jo nesten være mulig å slå det sammen
på starten av dagen,
og så slå det opp igjen på kvinnen.
Hvor er det i menneske?
Hvor skal du sove litt som mens du er på reise?
Ja, og så...
Der jeg var så klart du jo å flytte på en dag.
Ja.
Når du har flyttet på lenger de som har flyttet lenger,
så har du gjerne et sånt lite telt,
og da kan vi bruke ordet telt.
Det er et telt, da.
Nå kan vores aktige sak som du bare setter opp.
Men den flitte prosessen er veldig interessant,
for det første tar det ikke så veldig lang tid å ta den ned.
Det som tar litt tid, det er jo alle i møblerne.
Det er fra møblerne der.
Ja, ja, det er det.
Nå møbler du av kledskapet.
Ja, ja, ja.
Ja, full pakke.
Det er en kjempefine seng i.
Og du har gjerne en seng på hver sin side av teltet,
og du har alltid det helt i nord.
Du har alltid i nord, ja.
Ja.
Ja, det må man jo ha.
Og noen ganger så har man seng og alltid.
Og så har du hyldelyr eller skap,
rettlande sånn ned ved døren,
som vennet mot sør.
Er det noe fengsjø i sånn regle på det, eller?

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Ja, det er veldig...

Du kan ikke sette opp teltet litt i feilreffningen,
det er jo helt krise.

Men for å ha alltid i nord, ja.

Du skal alltid gå i retningen nordover,
og nord er også det på en måte,
hva som kaller det,
den heldige retningen.

Man må ta kirken, de kan jo ikke bygge
alltid i nord,
for da er det helt det.

Det er nord og ned,
og det er jo mot helvete.

Ja.

Det er helt mose til det, da.

Og så har du jo veldig mange regler på
hvordan du skal oppføre det i teltet,
og vi kan ikke gå gjennom den nå.

Men det er klart at du kan...

Er det noen gøyere?

Nei, du skal ikke, for eksempel,
holde i de pålene som holder den ringen oppe.

Nei.

Fordi det er kun fødlene som kan gjøre.

Du skal ikke passere,
eller hva som sier,
du skal ikke gi noe mellom de pålene til noe.

Okei, du må gå helt igjen om...

Du må gå rundt.

Rundt, ja.

Du må ikke gå...

Du må gå med klokken.

Altså, det å gå andre veien over
det nordlige delen som er det heldige stedet.

Ja.

Det er helt krysset.

Det er kjøretting igjen.

Det er kjøretting.

Det er kjøretting.

Hvis du skal...

Du må gå litt av langa omveier inn, nå.

Ja.

Du må da, faktisk.

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

Sier du det?

Og på østsiden er det,
du tenker at du kommer inn fra Søer,
for første når du kommer inn,
så må du malde trokket på dørslokken.

Det er vel ting.

Ja, ikke trokket på dørslokken.

Ja, jeg trokket det.

Og på høyre siden da,
så er det kvinnens siden,
og på venstre siden er det mannen siden.

Okei.

Men jeg fikk jo mannen siden,
så det ble litt komplikasjoner rundt her da.

Ja, vel.

Fordi da du kom besøk,
så litt avmengig av hvem som kom,
hvis det var bare en sånn ikke viktig person,
så fikk jeg så rapt det med på meg,
at nå må du komme på andre siden,
for da måtte jeg opp på kvinnsiden,
og begynne å...

Gå riktig vei.

Gå riktig vei.

Jeg måtte gå riktig vei.

Og kom du gubnerer,
og de som folk som var litt høy på strås,
så skal jeg plutselig være på andre siden da,
for da skal jeg være en av dem.

Det er veldig mange regler som sitter seg til,
hvor du skal sitte,

og hvem som skal sitte hvor,

og du skal jo sitte i folk i hieraki.

Så på både kvinnesiden og mannesiden,
så må de elste,

de som er mest respektert,

skal sitte nærmest altrede.

Så du kan tenke på det som en kropp,
at hodet er i nord,

og det er mest respektert området.

Ja.

Så ja, det var veldig mye regler.

Og jeg drepte meg jo skikkelig ut

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

en av de første månedene,
for jeg visste jo ikke om dette her,
så jeg la meg opp i sengen min,
med hodet mot,
altså med fodsålen mot altrede.
Altså, en med rås,
to rasene.
Fordi fodsålen er liksom det aller møkkeste.
Å ja, det er nettopp her.
Så da var hun, altså,
hun var forbannet på meg en hel uke, altså.
Hun var så forbannet.
Men fordi du ikke tok det som intuitivt?
Ja, fordi jeg bare hadde tråkt over en grønse.
Og jeg hadde tråkt over en grønse.
Ok, og jeg har hengt meg opp i en detalj,
kanskje da, for at du har sett meg noen bilder
av dine reiser,
og en av de ting jeg har hengt meg helt oppi er,
altså kjerrene som
disse kjerrene,
og altså hele livene
de disse folk som blir pakka på,
og kjørte da går det.
Altså, det er så primitivt,
at jeg nesten ikke kan tro det,
for det er sånn som du ser ut,
når man finner en seks tusen år gammel kjerrer i en myr,
med sånn trehjul,
og det er ikke noe gummi,
det er alt altså trehjul,
og det er ikke helt rundt,
det er det grunnen for at det er så primitivt.
Må jeg være et sykerhjul da for å ta kjære til hans sted?
Det er jo ikke noen gjerne med trehjul her da.
Ja, det er veldig dårlig sykehjul.
Men de har også,
jeg husker det, at du hadde noen gummihjul,
men det er klart de holde ikke.
Du kan tenke deg at du skal flytte deg minus 50.
Lykke til å se bare...
Den som er med militære,
det er mest på alvor,

[Transcript] 198 Land med Einar Tørnquist / Mongolia del 1 med Benedikte Victoria Lindskog

de bruker ikke trehjul fordi det er best når det er kalt.
Du bruker gummihjul.
Men så kan du hule hvordan skulle du forlappe...
Du poterer ikke det ene.
Men den andre familien som bodde sammen i 2003,
i den læreren,
de brukte lastbil.
Ja, det er forskjell...
Det er ikke en sånn ritualiseret greie
at det skal være bygd på stedet, eller at det skal være...
Nei, nei, nei.
Du har...
Har du en lastbil her, men det er klart å gjøre det.
Det er en lastbil.
Og det er mange som jæter dyra nå med motosyker.
Det er noe som skjemper.
Det var det vi redd ikke i denne omgang,
men i neste uke skal vi få høre litt mer om ditt liv,
som normalt skal vi få noen strenge litt spørsmål.
Og ikke minst skal vi få noen passelige,
imponerende, mongolige og relaterte...
Yes!
Takk for oss.